

Dansk Selskab for Folkesundhed

Regeringen
Folketinget

København 22.8.2014

I regeringens nye sundhedsudspil skal socialt udsatte mænd tilbydes et generelt helbredstjek via egen læge. Det er veldokumenteret, at dette ikke vil have en positiv effekt på folkesundheden, og der er ingen viden om, at det vil afhjælpe den sociale ulighed i sundhed. Dansk Selskab for Folkesundhed undrer sig over, at regeringen på trods af massiv viden om den manglende effekt af sundhedstjek tager en sådan beslutning. Ordningen er kostbar og vil betyde, at der skal skæres andre steder i sundhedsvæsenet.

Siden 1960'erne har der været iværksat flere store studier for at undersøge om et helbredstjek med efterfølgende livsstilssamtale kunne reducere forekomsten af kroniske sygdomme.

Disse undersøgelser er opsummeret i store samlede analyser, hvor man efter anerkendte videnskabelige principper samler den foreliggende viden. Disse samlede analyser har alle vist, at der ikke er effekt af sundhedstjek og livsstilssamtale på befolkningens sundhed. Et netop afsluttet dansk studie omfattende mere end 60.000 personer, og som må betragtes som én af de største i litteraturen, har på ny slået fast, at sundhedstjek ikke har en effekt på folkesundheden

Ved et sundhedstjek finder man mange personer, som har en øget risiko for at få en kronisk sygdom, men kun en mindre del af dem får det. Alle får så "den løftede pegefinger" i form af en samtale om livsstilsændring. Sundhedsministeren har ellers afskrevet "den løftede pegefinger" ved flere lejligheder. Selv om det umiddelbart virker som sund fornuft, så virker disse livsstilssamtaler ikke på sygdomsudviklingen i samfundet. Grunden er blandt andet, at borgeren er en del af et samfund, og derfor lever borgeren i store træk efter de normer, som det omkringliggende samfund afstikker. Socialt udsatte mænd går fx på værtshuse under 40 m², hvor der ryges. Derfor har gode råd om rygestop i denne gruppe begrænset effekt. En bivirkning ved helbredstjek er desuden at det fører til overbehandlingen med risiko for direkte skadelig virkning.

Sundhedsministeren henviser til en enkelt lille undersøgelse fra Jylland, hvor det skulle være vist, at livsstilssamtaler havde effekt på socialt dårligt stillede mænd. Dette var overhovedet ikke formålet med den pågældende undersøgelse og desuden er undersøgelsen alt for lille til at kunne sige noget om effekten. Det drejer sig således om et tilfældigt fund, som bør afprøves i et større kontrolleret studie, før man kan fæstne lid til det.

Helbredstjek og efterfølgende livsstilssamtale er en meget dyr metode. Af samme grund opsatte WHO for mange år siden en række kriterier, som skal være opfyldt før en sådan screening indføres. Sundhedsstyrelsen følger disse kriterier. Et af de væsentlige kriterier er, at der skal være dokumentation for, at det har en effekt. I dette tilfælde er der massiv dokumentation for, at det ikke har nogen effekt.

Dansk Selskab for Folkesundhed vil derfor kraftigt opfordre regeringen til at tage dette forslag af bordet. Forslag om generelt helbredstjek var også fremme i forbindelse med sidste valg, men her turde daværende Sundhedsminister Astrid Krag at tage forslaget af bordet, da hun var blevet gjort bekendt med den foreliggende evidens.

Pengene kan og bør bruges meget mere omkostningseffektivt ved at foretage små justeringer i samfundets struktur – det samfund, som bestemmer vores livsstil. På regeringsniveau er indsatser som højere priser

på usunde varer og lavere priser på sunde varer, regulering af reklamer og en opstramning af rygeloven effektive indsatser. I disse satsninger er det vigtigt at regeringen er opmærksom på de industrier, som producerer de varer, vi bliver syge af (tobak, alkohol, fedt, sukker etc.), og som ikke er interesserede i at tabe markedsandele. Disse industrier skal naturligvis reguleres, som Fødevareminister Dan Jørgensen lagde op til i løbet af sommeren.

Det er prisværdigt, at regeringen vil gøre noget ved den sociale ulighed i sundhed, men vejen frem er ikke sundhedstjek, den går via reguleringer i samfundet.

Med venlig hilsen

Torben Jørgensen
Formand for Dansk Selskab for Folkesundhed

cc.: Sundhedsminister Nick Hækkerup og Folketingets Sundhedsudvalg